

Naša Straža

Neodvisen politični list za slovensko ljudstvo

123

MARIBOR, dne 11. decembra 1925.

Letnik I

Volitve v Delavsko zbornico

Volitve v delavsko zbornico za Slovenijo so razpisane. Blizu se važen dogodek v našem političnem življenju, ko bo moralo naše organizirano delavstvo pokazati moč svoje organizacije. Ali smo se dovolj pripravili za te volitve? Ali se dovolj zavedamo važnosti tega dogodka? Ali je našim ljudem sploh dovolj jasno, kako važen pomen in delokrog ima delavska zbornica?

Kaj je delavska zbornica? To je čisto nova stanovska delavska organizacija, ki je bila v naši državi ustanovljena na podlagi zakona o zaščiti delavstva iz leta 1922, in sicer po vzorcu sličnih inozemskih ustanov. Par. 36. zakona o zaščiti delavstva določa, da se naj ustanovi v naši državi 8 delavskih zbornic, in sicer s sedežem v Beogradu, Skoplju, Podgorici, v Zagrebu, v Sarajevu, Splitu, Novem Sadu in v Ljubljani. Delokrog teh zbornic je označen v par. 37 tega zakona.

Naloga delavskih zbornic je ščititi gospodarske, socialne in kulturne koristi (interese) vseh delavcev in nameščenecv na ozemlju svojega območja. To nalogo vršijo delavske zbornice v različnem oziru: 1. Podajajo poročila, mnenja in predloge državnim in samoupravnim oblastim o ureditvi delovnih razmer med delodajalci in delavci in o vprašanjih delavskega zavarovanja, delovnih trgov, delavskih stanovanj, socialne higijene, delavske prehrane, prosvete itd.

2. Stremijo za tem, da državna in samoupravna oblastva izvršujejo veljavne zakone in naredbe, ki se tičejo interesov delavcev in nameščenecv, torej nadzorujejo izvrševanje teh zakonov in naredb.

3. Posredujejo pri sklepanju delovnih pogodb in pri poravnanju sporov med delavci in nameščenici ter delodajalci, ako to želijo prizadete stranke ali državne oblasti (zlasti pri stvarkah in izporih). Nadalje posredujejo pri vseh uradih, napravah, delodajalcih, kadarkoli to zahtevajo koristi delavcev in nameščenecv ali prizadete stranke.

4. Po svojih močeh pospešujejo obrt, trgovino in promet z nasveti in strokovnimi poročili.

5. Vodiijo statistiko in zbirajo podatke o delavskih razmerah, zbirajo in hranijo delovne pogodbe, ki so se sklenile v njih območju, zlasti imajo pregled vseh delavskih in strokovnih organizacij, s katerimi so v stalnem stiku itd.

Delokrog delavskih zbornic je tedaj zelo obširen. Lahko trdimo, da ni nobene panoge iz delavskega vprašanja, kjer bi se delavske zbornice ne mogle udeleževati. Najbolj važno pa je to, da je ta uredba delavskih zbornic po svojem bistvu prisilna poklicna organizacija, pri kateri mora biti vsak delavec včlanjen. Kakor mora biti na primer vsak zdravnik član zdravniške zbornice, odvetnik član odvetniške zbornice itd., isto velja za delavca in bi moral veljati tudi za druge stanovne, predvsem bi bila taka stanovska zbornica potrebna za kmečki stan. Zastopniki teh stanovskih zbornic ali organizacij pa bi tvorili našo drugo (gospodarsko) zbornico, kakor je to zamišljeno v ustavnem načrtu Jugoslovanskega kluba.

Na podlagi zakona o zaščiti delavstva so bile osnovane začasne delavske zbornice, ki pa se niso mogle prav razvijati, ker niso imele skoro nikakršnih denarnih sredstev, dokler ni dovolil dr. Behmen bivši minister za socialno politiko z naredbo z dne 12. septembra 1924 pobiranje 5 odstot. doklad od bolniških prispevkov po zakonu o zavarovanju delavcev. S tem je bil šele ustvarjen finančni temelj za izvedbo obširnega programa delavskih zbornic. Zopet nov dokaz, kako smo v naši državi ostali leta in leta pri ustanovah, ki so imele le prehodni značaj. Šele po preteku treh in pol leta je potrdil minister za socialno politiko pravila za delavsko zbornico v Ljubljani (z odlokom št. 12.487 z dne 2. avgusta 1925). Dne 4. decembra 1925 pa je glavni volilni odbor v Ljubljani razpisal volitve v to zbornico na podlagi prej navedenega pravilnika.

V smislu zadnjega razglašila bodo razgrnjeni volilni imeniki od 26. decembra 1925 do vstevšega 4. januarja 1926 pri vseh krajevnih edinicah delavskega zavarovanja. Te edince so: ekspoziture okrožnega urada za zavarovanje delavcev, krajevne bratovske skladnice, trgovska bolniška in podporna društva. Vsak član zbornice ima pravico, da pregleda volilne imenike v zgorajmem roku, jih prepiše, objavi, tiska in da zahteva bodisi zase, bodisi za druge njih poravek. To je prva najvažnejša dolžnost vsakega volilnega upravičenca.

Kdo ima volilno pravico za te volitve? Vsi delavci in nameščenici brez razlike spola, ki so bili zavarovani na podlagi prijav dne 5. decembra t. l. pri eni izmed ustanov za zakonito obvezno bolniško zavarovanje delavcev in katerih zavarovana mezda je bila višja nego 5.26 D. Tudi tisti delavci in nameščenici, ki spadajo pod zakon o zavarovanju delavcev, a niso člani Osrednjega urada za zavarovanje delavcev ali njemu enakih usta-

nov, ker jim jamčijo njih delodajalci za slučaj bolezni odgovarjajočo plačo, imajo volilno pravico.

Volitve se bodo vršile na podlagi kandidatnih list, ki jih pa smejo vlagati samo strokovne organizacije delavcev in njih nameščenecv, vpisane do 5. decembra 1925 v imenik Delavske zbornice za Slovenijo.

Kandidatne liste se vlagajo od 6. januarja do vstevši 10. januarja 1926 v pisarnah krajevnih volilnih odborov.

Kako se voli? Z glasovnicami in glasovalnimi listki. Čas volitev je od 2. februarja 1926 ob 8. uri zjutraj do vstevši 7. februarja 1926 ob 6. uri zvečer.

Volilci iz Ljubljane in predmestij morajo oddati svoj glas osebno le prvi volilni dan, dne 2. februarja, pozneje pa smejo glasovati samo po pošti ali po pooblaščenju.

Volilci izven Ljubljane lahko odpošljejo glasovnice glavnemu odboru tudi potem krajevnih volilnih odborov.

Natančnejša navodila za volitve še sledijo.

Pozivljamo vse naše krajevne organizacije, da v prihodnjih tednih vršijo vse priprave za volitve v delavsko zbornico v Ljubljani. To ni samo stvar našega delavstva, marveč mora v isti meri zanimati tudi našega kmeta in obrtnika. Družiti nas mora socialna misel in zavest stanovske vzajemnosti. Zato krepko in pogumno na delo!

Politične beležke.

NAUKI RADIKALNEGA SHODA V ZAGREBU.

Radikalni shod v Zagrebu ni bil drugega kot brezobzirno in neokusno vabljenje v radikalno stranko za prečane sploh, za Hrvate še pa posebej. Zagrebški »Hrvat« to prav dobro zaključuje iz sledečega: Ze prvi govornik Ljuba Jovanović je skušal dopovedati, da radikalni niso krivi, da se mnogim ne godi dobro v državi. Hrvati niso hoteli, je rekel, zavzeti svojih mest v državi, pa so naravno ta mesta zavzeli in zasedli Srbi. Tu je Jovanović napravil celo primerjavo s — kolonijo. »Če kake kolonije noče zavzeti ena država, jo potem zavzame druga.« Ta primer cika na to, da so radikalni zavzeli Hrvatsko kot kolonijo brez gospodarja.

Še bolj jasen in odkritosrčen je pa bil drugi govornik dr. Laza Marković, o katerem pravi »Hrvat« da je agitiral za svojo stranko z argumenti, s kakršnimi se v prosvetljeni družbi ne upa nastopiti niti kak pandur.

Odkrito je povedal, da bodo Hrvati šele tedaj našti polno varstvo v državi, če stopijo v radikalno stranko. Naravnost neverjetni so pa argumenti, s katerimi je skušal to razložiti in dokazati.

Tako je vzel za primer spor s Sveto Stolic in s katoliškim episkopatom. Rekel je, da se radikalna stranka briga za interese Cerkve, da hoče biti tudi obzirna napram Sveti Stoli, a da ji je pri tem silno težko, ker vseh predmetnih vprašanj ne razume, ko je vendar čisto srbsko pravoslavna stranka. Radi tega bi morali po njegovem mnenju vsi Hrvati in sploh vsi katoliki stopiti v radikalno stranko, da bo ta tako tudi razumela zadeve katoliške Cerkve in veroizpovedanja.

Drug primer je vzel iz gospodarskega življenja, povdarjajoč, da je v Hrvatski in Sloveniji drugače razvito kot pa v Srbiji. In ker nima točnih predstav in znanja o gospodarskem življenju teh krajev, je čisto naravno, da naša državna politika v tem pravcu izgleda, kot da bi imela namene zapostavljanja. — Tako pravi radikalni agitator in potem pride zopet refren: radi tega vsi Hrvati, vsi prečani v radikalno stranko, da bo ta dobra, a uboga stranka dobila točne podatke o vseh krajih.

Navedel je še par podobnih primerov, da dokaže, kako radikalna stranka vsem koristiti ne razume in kako bi bilo radi tega potrebno, da se vsi znajdejo pod njenim krovom ter tako pripomorejo, da bo ta stranka vse vedela in znala. Ko je govoril, da njegova stranka koristiti in pomagati ne zna, pa seveda ni pristavil, da prav dobro razume in zna delati škodo.

Končno je malo manjkalo, da ni naravnost povedal, da je radikalna stranka pravzaprav država, odnosno da so le njeni pristaši pravi državljani. Pomislite, kaj bi nastalo, če bi se vsi oprijeli te teorije Laze Markoviča! Pa ni niti treba, da bi bili vsi, recimo samo, da gredo v radikale vsi penzionisti, invalidi in drugi, ki zahtevajo življenjsko mogočnost od skupnosti ali od države.

Ali mislite, da bi upokojenci, invalidi in drugi kot radikalni dosegli svoje pravice? Kaj šel! Ko bi radikalna stranka tako narasla, bi z vsakim narastkom nastale tudi med radikalni posebne klase. Oni stari radikalni v Beogradu bi bili radikalni I. klase, drugi pa po vrsti za par stopenj ali »klas« nižje. Ostalo bi, kakor je sedaj. Oni radikalni, ki imajo od svoje strankarske politike dosedaj vse mogoče koristi, bi vse to obdržali, za druge pa ne bi ničesar ostalo. — tgr

Kongres Davidovičeve stranke. V nedeljo se bo v Beogradu vršil kongres Davidovičeve demokratske stranke. Vršijo se zanj že dalje časa velike priprave. Poslanski klub ima danes svoje posvetovanje. Za kongres vlada veliko zanimanje, ker se je zadnji čas različno razmišljalo in poročalo o orientaciji te stranke. Najprej se je napovedovalo združenje z bosanskimi muslimani, zadnje dni pa celo zblizanje s samostojnimi demokrati. Kongres bo gotovo vse pojasnil. — tgr

Pašič — Ninčič. Zunanji minister dr. Momčilo Ninčič se že dalje časa označuje kot človek one radikalne in izvenparlamentarne skupine, ki bi rada Pašiča odstranila, ali vsaj prikrašala njegovo moč. Naglašja se že dalje časa tudi to, da bi Pašič rad dr. Ninčiča izrinil iz vlade ter da si je že našel namestnika zanj v osebi diplomata Ljuba Nešića, ki je pred zadnjimi volitvami zapustil diplomatsko službo ter postal radikalni poslanec. Precej časa je že, ko so nekateri beograjski listi poročali, da bo Ljuba Nešič prideljen kot nekaj pomočnik ministru dr. Ninčiču, češ, da je treba dr. Ninčiča razbremeniti, da bo imel več časa in prilike posvečati se balkanski politiki. Iz teh poročil se je dalo sklepati, da hoče Pašič Nešića samo zato spraviti v ministrstvo, da bi nekega lepega dne izpodrinil Ninčiča. Stvar se je pa sedaj nehaadoma preobrnila, dr. Ninčič ni obdržal samo balkanske, ampak celo evropsko politiko, odnosno celo zunanje ministrstvo v svojih rokah, Ljuba Nešič je bil pa imenovan za našega poslanika v Pragi. To se tolmači kot konec spora med Pašičem in dr. Ninčičem. — tgr

Gospodarsko finančni ministrski odbor je na svoji seji razpravljajal o zadevi brogarskega sindikata in o vprašanju uredbe o razdeljevanju vojne odškodnine privatnim osebam. Pred sejo so bili zaslišani predstavniki ministrstva prometa in predstavniki brogarskega sindikata. Izgleda, da je spor med prometnim ministrom in brogarskim sindikatom v likvidaciji ali pa, da se dela na tem, da se vse sporne zadeve spravijo iz dnevnega reda. Na seji gospodarsko-finančnega odbora je bil baje že izdelan pravilnik o priznavanju vojne odškodnine privatnim osebam. — tgr

Afera v trgovinskem ministrtvu. Minister trgovine dr. Krajač je dal napraviti preiskavo v pisarni inšpektorja tega ministrtva Dragoljuba Stojadinoviča, ker se je sumilo, da se nahajajo pri njem neki akti iz drugih ministrstev. Inšpektor Stojadinović je dal v javnost daljšo izjavo, v kateri navaja, da je bila preiskava brez vsakega uspeha in da je minister dr. Krajač ali nasedel ali pa se je celo vdinil oni kliki, ki tepla državne interese v izrabljanju moči in oblasti za svoje privatne kupčije in špekulacije. Vodka te skupine je Pašičev sin in izkoriščevalci so hoteli njemu (insp. Stojadinoviću) pokazati svojo moč. — tgr

Po svetu.

Dva generalna komisarja. Društvo narodov je, kakor znano, postavilo Ogrski in Avstriji za gospodarstvo in finance generalna komisarja. Ta dva generalna komisarja sta si različna kot noč in dan. Smith, generalni komisar za Ogrsko, je prišel skromno v Budimpešto z navadno prtljago ter se je naselil v skromnem stanovanju 4. nadstropja navadnega hotela, kjer še dandanes vodi svoje posle. Komisar Smith se pa tudi najvestnejše briga za razmere v deželi, v kateri mu je bilo poverjeno tako važno delo. Briga se za življenje mesta in dežele, a to ne kot kak oblastni komisar, ki od zgoraj navzdol vse ogleduje ter oblastno izprašuje, ampak kot čuteč človek med ljudmi. Cela Budimpešta ga pozna in čisla pod imenom »naš Jeremija«. Generalni komisar za Avstrijo se pa imenuje Zimmermann in na Dunaju je znan pod imenom »unser Zwölf Zimmer-Mann«. Ta komisar si je namreč najpoprej poiskal najrazkošnejše stanovanje, zasedel je tuskulum po kojnege nadvojvode Otona, nad deželo, v katero je bil poslan, se pa čuti in obnaša kot največji oblastnik. Njegovega oblastva bo pa sedaj le konec, če tudi si je na vse kriplje prizadeval, da bi Zvezo narodov prepričal o nadaljnji potrebi svojega komisarijata. Nekateri dunajski listi sedaj primerjajo komisarja Zimmermanna s komisarjem Smithom, češ, dobrodušni Jeremija se bo z lahkim srcem selil iz priprostege hotela v priprosto ameriškansko hišo, dočim razkošnemu in oblastnemu Zwölf Zimmer-Mannu ne diši nazaj v vsakdanji Rotterdam. — tgr

Vprašanje glede razorožitve. Posebna komisija sveta Lige narodov je poslala Ligi sledeča vprašanja: 1. Ali se da oborožitev posameznih držav omejiti? 2. Kaj se misli pod razorožitvijo? 3. Kakšno merilo je med razorožitvijo ene države napram drugi? 4. Ali obstoja razlika med oboroževanjem za obrambo in med oboroževanjem za napad? 5. Kaj je razlika med vojnimi in navadnimi zrakoplovi? 6. Kako se bo presojala trgovska mornarica glede oboroževanja? 7. Ali se da z regionalnim razoroževanjem sploh doseči splošna razorožitev? Komisija smatra, da je treba na ta vprašanja točno in končno veljavno odgovoriti in da se da šele potem uspešno razpravljati o razoroževanju. — tgr

Pliš, bibret, astrahan, krimer, orig. angl. sukno i. t. d.

v veliki izbiri kupite najcenejše pri trvdki

Glavni trg 16 **FRANC MASTEK** Glavni trg 16

Oglejte izložbe!

Dnevne novice.

Sestava nove češke vlade. Drugič se je posrečilo Svehli, da je sestavil vlado iz šestih narodnih strank. Prosvetni portfelj, ki so ga prvotno zahtevali zase socialni demokrat V. Bechyne, pravosodje agrarec dr. Viškovsky, vojni narodni socialista Stribny, pošta in brzojav lidovec dr. Šramek. Opuščeni sta v novi vladi dve ministri in sicer za izjednačenje zakonov in za prehrano. Prvo je podrejeno ministru za socialno politiko socialnemu demokratu dr. Winterju, drugo bivšemu ministru pravde lidovcu dr. Dolanskemu. Finančno ministrstvo je prevzel strokovnjak dr. Engliš, minister za Slovačijo je uradnik dr. Kallay. Zunanji minister je zopet narodni socialista dr. Beneš, notranji lidovec dr. Nosek, minister za javna dela je pripadnik obrtne stranke Mlčvek, poljedelski agrarec dr. Hudža, minister za narodno zdravje narod. socialist dr. Tučný.

Rusi proti Rusiji. Iz krogov ruskih emigrantov se slišijo vedno zanimivejša vprašanja. Razcepljeni so na številne stranke, ker je pač težko, tako nasprotno elemente, ki se niti v Rusiji niso razumeli med seboj, združiti za enoten nastop. Nedavno so nameravali sezvati v Parizu kongres vseh emigrantov ter si osnovati celo svoj parlament in vlado. Načrt pa se je razbil, ker ni bilo enotnosti med posameznimi skupinami; nastali so spori, kaka naj bi bila ta »emigrantska« vlada. Aristokracija je seveda hotela kopirati kar staro rusko, večina emigrantov pa je danes že izgubila vse spoštovanje pred aristokracijo ter jih bi najraje izrinila iz svoje sredine. Monarhisti se pričakajo med seboj, ali naj zasede ruski prestol knez Nikolajevič, ali knez Ciril, socialni revolucionarji pa so za republiko. Sedaj se je osnoval v Parizu osrednji odbor vseh emigrantov in predsednik mu je bivši vplivni ruski politik baron Struwe. Novi odbor skuša izgladiti spor med posameznimi skupinami. Imel je že nekaj uspeha, med drugim ta, da se je preselilo vodstvo socialnih revolucionarjev, ki predstavljajo v krogih emigrantov zelo močno skupino, v Pariz. V mesecu januarju bi se pa sestal kongres vseh ruskih emigrantov ter se ustanovila enotna fronta proti bolševikom.

Zaključek moskovskega šahovskega turnirja. Dne 9. t. m. je bil v Moskvi zaključen šahovski turnir, ki je vzbujal pozornost celega sveta. Borili so se med seboj največji svetovni mojstri. Prvo darilo si je priporil Rus Bogoljubov s 15,5 točkami, drugo dr. Lasker s 14, tretje Capablanca s 13,5, četrto Marshall s 12,5, peto in šesto darilo si delita Tartakower in Torre z 12, sedmo in osmo Reti in Romanowski 11,5, deveto Grünfeld z 11, deseto darilo si delita Bogatyrčuk in Iljin z 10,5, nato sledi Rubinstein, Spielmann in Berlinski z 9,5, Löwenfisch z 9, Rabinowicz z 8,5, Yates z 7, Gotthilf z 6,5, Soemisch z 6 in Zarbarew z 4,5 točkami.

Težek poraz Druzov v Siriji. Po francoskih poročilih so napadli Druzi ponovno in z vso ljutostjo Damask. Napad so odbile francoske čete in zasedle važno strateško postojanko Harbaje. Po porazu pri Harbaji so se morali umakniti Druzi v gorovje Hennon.

Novi načrt zakona o nošenju orožja. Odbor za izmenjavo zakona o nošenju orožja je končal svoje delo. Odboru sta bila predložena dva načrta: Milorada Vujučiča in dr. Radosavljeviča. Odbor je sklenil, da se najpravi iz dveh načrtov tretji in ta predlog je bil tudi sprejet. Po novem načrtu je dovoljeno nošenje lovskih pušk in kremenjač. Vojaške puške se morajo predati oblastem, razven ako so posebne, osebne pomena in vojne trofeje. Za te puške morajo dati oblasti lovske puške ali jih plačati. Lovske puške se lahko nosijo brez dovoljenja, samo se morajo javiti občini. Za vsako drugo orožje je treba dovoljenja od glavarstva. Orožje se ne sme dati norecem in ljudem slabega vedenja. Kdor ne prijavi puške, zapade globi 100 D, a kdor ne bi prijavil kakega drugega ubojnega orožja, bo kaznovan z globo 1000 D. Trgovina z orožjem bo po novem zakonu pod nadzorstvom velikih županov. Notranji minister lahko odvzame pravico za nošenje orožja posameznikom kakor tudi celim krajem. Ta zakonski načrt je bil sprejet enoglasno.

Iz seje upravnega sveta Slavenske banke d. d. V Zagrebu se je vršila dne 8. t. m. seja upravnega sveta Slavenske banke. Ob tej priliki se je vzel na znanje odstop vice-predsednika Avgustina Praprotnika in izstop ravnatelja dr. Janka Kavčnika. Kot bodoči vodja Slavenske banke je določen dosednji namestnik generalnega ravnatelja Jugoslavenske banke g. Pr. Pilts, ki bo prevzel že te dni posle.

Odlok prosvetnega ministra. Prosvetni minister Radič je izdal odlok, da se zaprti razredi srednjih šol v Vranju, Negotinu in Ohridu zopet odprejo. Ukinjeni razredi na realnih gimnazijah v Murski Soboti in Bjelovaru bodo tudi odprti.

Profesorji se ne bodo sprejemali več v železniško službo. Mlajši profesorji ki so bili nameščeni po južni Srbiji, so pustili proforsko službo in vstopili pri železnici. Prosvetni minister Radič je stopil radi tega uskoštva v stik s prometnim ministrom, ki za prihodnost ne bo več sprejemal v službo železniških uradnikov profesorjev.

Tretji red sv. Frančiška. V sredo, dne 16. decembra t. l. bo mesečni shod skupščine duhovnikov ob pol peti uri zvečer.

Iz Ljubljane v Maribor pa mora biti res presneto daleč 14 dni je že minulo, odkar je »Slovenec« celo v podlistkih prinesel poročilo, da je izšla zadnja številka »Doma in Sveta«, posvečena Prešernovi 125 letnici, a v Mariboru ni o njej še danes, dne 11. decembra ne duha ne sluha. Tudi o novi številki »Bogoslovnega Vestnika« je »Slovenec« prinesel poročilo že dne 6. t. m., v Mariboru pa ga še tudi nismo dobili. — Tudi mi se zanimamo za naše revije. Kje je tukaj vzrok? Znana je sicer resnica, da so uprave naših revij slabe, toda zakaj pa »Mladiko« dobimo že vsakega prvega, ali že celo zadnjega prejšnjega meseca! Torej! Pa brez zamere! — a.

Iz gibanja židov v Palestini. V Zagrebu se mudi vodja cionistov in vrhovni upravitelj židovskega narodnega fonda v Palestini Menahem Ušiškin. V Zagrebu

in Beogradu se bo posvetoval z židi. Ušiškin je zbral v čitalnici zagrebskega hotela »Esplanade« novinarje in jim razložil cilj svojega potovanja, ki je v interesu cionističnega pokreta za zbiranje prispevkov za cionistični izseljeniški in kolonizacijski fond. Ušiškin je nadalje orisal delo cionističnega pokreta zadnjih 5—6 let. To delo se tiče predvsem ureditve židovske domovine v Palestini in kolonizacije židov. Pred kakimi petimi leti je bilo v Palestini samo 55 tisoč židov, a danes jih je več nego 150 tisoč. 90 odstotkov teh židov so produktivni delavci in to največ poljedelci. Židovi posedajo v Palestini 16 odstotkov celotne rodne palestinske zemlje, katero obdelujejo zelo uspešno, ustvarjajo industrijo in razne druge moderne gospodarske naprave. Ti židovi držijo v svoji lasti osem naselbin, na katerih se ukvarjajo s poljedelstvom, a pozidali so tudi 170 raznih industrijskih podjetij. Kot primer židovske podjetnosti je navedel Ušiškin mesto Tel-Avir v bližini Jaffe. To mesto je bilo v najkrajšem času urejeno popolnoma moderno, šteje 40 tisoč prebivalcev s 4500 hišami. Druge nove naselbine se tudi razvijajo naglo ter lepo. Jeruzalem je politično središče Palestine, a se ne more povspeti do vrhunca radi oddaljenosti od morja ter radi pomanjkanja vode. Ušiškin je govoril tudi o odnosih med palestinskimi židi ter muslimani in do raznih kršč. veroizpovedovanj, ki so naseljene po Palestini. V celi Palestini prebivajo danes 700—800 tisoč prebivalcev, od katerih je poleg židov 70—80 tisoč raznih krščanskih sektam pripadajočih prebivalcev, a ostanek so Arabci. V Palestini izhaja 7 arabskih in 15 židovskih časopisov (2 dnevnikov). V Palestino se naseljuje letno 40—50 tisoč židov (iz Jugoslavije doslej 10 družin, a skoraj polje še 10.) Denarna sredstva za izseljevanje daje na razpolago svetovni cionistični fond, a razun tega se še zbirajo prostovoljni prispevki med židi. Zemlja, katero dobivajo izseljenci v Palestini v last, je last naroda, se ne sme potujčiti, a postestniku je zajamčena poslastna pravica. Kolonistu se da toliko zemlje, kolikor zadostuje za prehrano njegovi družini in katero lahko obdeli sam. Kolonizacija se vrši na združni podlagi in je vključeno v eno tako združbo 50—60 družin.

Sklepi arhijerejskega sabora. V Sremskim Karlovcem je zboroval arhijerejski sabo in končal te dni zasedanje. Navzočih je bilo 22 arhierjev in z izvolitvijo novih pravoslavni škofov se je povečalo to število za 5. Sabor je rešil 200 odlokov, ki se nanašajo na razna cerkvena vprašanja. V glavnem se je razpravljalo o ureditvi pravoslavne cerkve, o razmerju cerkve do države, izgotavljen je pravilnik o pravoslavnem bogoslovju, o ženskih samostanih in o upravljanju cerkvenih fondov. Po končanem zborovanju je obiskalo nekaj arhierjev ministra za vere Mišo Trifunoviča.

Neznosna zima po celi državi. V Beogradu beležijo 14 stopinj mraza, v Kragujevcu 24, v Nišu in Sarajevu 16, v Ljubljani in Subotici 15. Sava, Donava ter Drava so začele zamrzavati. Po enakomerni omenjenih rekah plava led in onemogoča plovitbo. Tudi rečni promet med Beogradom in Zemunom je onemogočen radi ledenih plošč.

Radi preostre zime vozijo vlaki z velikimi zamudami. Radi sneženih zametov in neznosno ostre zime vozijo vla-

M. M.

Škof Slomšek in cirilo-metodijska ideja.

Pa celi Sloveniji praznuje letos naš narod 125. rojstni jubilej našega nepozabnega škofa Antona Martina Slomška, ki je zapustil tako globoke sledove v našem javnem življenju preteklega stoletja. On nam je vzgajal Blažeta in Nežico, ta simbol našega naroda v preteklem stoletju in največ pripomogel do verske, narodne in kulturne prenovitve našega naroda. Če pa letos praznujemo njegovo rojstno obletnico v znamenju obnove njegovega duha v vsej slovenski mladini, ne smemo pozabiti na eno važno točko njegovega dela, namreč dela za zedinjenje pravoslavnega Vzhoda s katoliško Cerkvijo.

Tudi med Slovenci se je v preteklem stoletju vzbudila apostolska gorečnost za razširjanje sv. vere. Imeli smo že svoje misijonarje v Ameriki (Baraga) in v Afriki (Knoblehar). V tem času je škof Slomšek opozoril in poklical Slovence na apostolsko polje za zedinjenje ločenih pravoslavni slovanskih bratov in v ta namen že leta 1851. ustanovil posebno bratovščino sv. Cirila in Metoda, ki je bila leto pozneje tudi od papeža potrjena in obdarovana z odpustki. Bratovščina je za časa svojega ustanovitelja škofa Slomška krasno napredovala. Bratovščina sv. Cirila in Metoda je bila Slomšku glavno sredstvo pri delu za cerkveno zedinjenje, ta bratovščina je bila ognjišče, kjer se je njegova ljubezen do naroda tako harmonično združevala z njegovo ljubeznijo do Kristusa Boga, do njegove cerkve in katoliške vere. Iz-

med vseh velikih del, kar jih je ustvarila njegova gorečnost za blagor domovine in katoliške cerkve, mu je bila menda najljubša bratovščina sv. Cirila in Metoda. Njo je z velikim navdušenjem razširjal ne samo med Slovenci, ampak tudi med drugimi narodi. Slomšek je ljubil svoj narod in njegovo vero in vsled tega je ljubil in častil tudi moza, ki sta našemu ljudstvu prva prinesla luč sv. vere, solunska brata sv. Cirila in Metoda. V svojih »Drobtinicah«, predvsem pa v katoliškem cerkvenem listu »Zgodnja danica«, ki je izhajal v Ljubljani in bil takrat edini slovenski cerkveni list, je navduševal slovensko ljudstvo za čiščenje sv. bratov Cirila in Metoda, priobčeval poročila o uspehih svoje bratovščine, pisma in razne članke, v katerih navdušuje ljudstvo, da naj z molitvijo dela za zedinjenje vzhodne cerkve Apostolstvo sv. Cirila in Metoda je leta 1910 vse te članke zbralo in jih ob 1025 letnici Metodove smrti izdalo v posebni knjižici. — Po Slomškovi smrti je bratovščina sv. Cirila in Metoda začela hirati, dokler je niso leta 1891 duhovniki na Moravskem reformirali in spremenili v »Apostolstvo sv. Cirila in Metoda pod zavetjem Device Marije«. Sedež Apostolstva je na Veichradu, razširjeno pa je skoraj po vseh slovanskih deželah. — Tradicije nekdanje Slomškove bratovščine torej nadaljuje sedaj »Apostolstvo«.

Ako torej danes praznujemo Slomškov rojstni jubilej v znamenju obnove njegovega duha, ne smemo pozabiti tudi na njegovo apostolsko delo. Zato skušajmo v naših organizacijah danes poživiti tudi smisel za cirilometodijsko idejo, za zedinjenje vzhodne cerkve, za zedinjenje v pravi Kristusovi cerkvi, da se kmalu uresniči želja:

V pravi cerkvi, o Gospod,
združi ves slovanski rod!

VRAGOLIJE.

Erotične farce. I. U naviljicima. II. Gizme. Mi. Rod. Takšen napis je nosil lepak v pondeljek, 7. decembra 1925, ki je vabil k večerni predstavi vse sorte ljudi, samo mladine ne. Pa so se nepovabljeni odzvali, povabljeni so pa ostali doma. Na svoj račun so prišli vsi: nekateri so se krohotali, drugi so se ob svojih dostojnih polovicah dostojno in čednostno smejali, tretji so pa nečednostno, globoko in zadržano dihali, kot se diha ob takih prilikah.

Autor g. Pecija Petrovič je nastopil prvi in je hotel povedati nekaj »o erotizmu u literaturi«, nazadnje je pa človek dobil vtis, da je le sebi in svojim enodejankam pripravil pot, da ne bi bilo pohujšanja in zgražanja v dolini sent-florjanski. Novega ni gledalec mogel ničesar dobiti iz teh enodejank, koristnega tudi ne; da bi pa kdo govoril o kakem umetniškem užitku, bi pač zgrešil namen tega večera, ki se je blestel: vse za smeh in kratak čas. Z dramske strani je najbolje izdelana druga enodejanka, igrali so pa najbolje prvo enodejanko.

V svetovni literaturi imamo takih in podobnih stvari cele kupe, pa je mnogo takih, ki so veliko bolj dovršeno izdelane in vsebujejo več tenkoče. Današnji človek se je teh starih realističnih in naturalističnih ocvirkov že tako prenaedel, da se mu le peha po njih, posebno, če mora eno in isto pesem poslušati kar skozi tri enodejanke. — j.

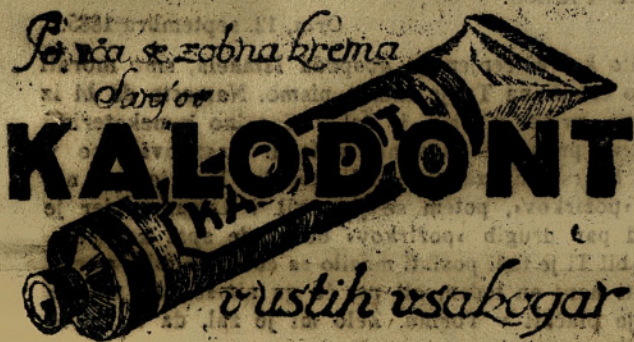
Trgovci, pozor! Tiskarna sv. Cirila v Mariboru bo te dni tiskala mali stenski koledar kot prilogo za liste »Slov. Gospodar« in »Naša Straz«. Trgovce, ki ob Novem letu želijo imeti za svoje odjemalce koledarje s svojo firmo opozarjamo, da si takoj naročijo v Cirilovi tiskarni te koledarje, ker pridejo cenejši, ako se tiskajo ob enem za več trgovcev.

Zdravje in sreča

Mamica in otročiček, vsa čista
dehita žarita svežosti, okusna,
oskrbovana. Veselo zdravje se
smeje z lestečimi zobmi.

Dnevna gojitev s »Kalodontom«
je najsigurnejša pot, da obvaru-
jete lepoto in zdravje Vaših zob.

Ki po tihih naše države z večurnimi zamudami. Tako je n.
pr. došel dne 7. t. m. v Zagreb beograjski orient-ekspres
s 24urno zamudo. Beograjski orient-ekspres je došel 9.
t. m. v Zagreb mesto ob 23.50 ob 5. uri. Brzovlak iz Spli-
ta je prišel v Zagreb mesto ob 0.50 ob 12.40, dunaj-
ski brzovlak ob 8.30, mesto ob 6.45, ljubljanski brzovlak
št. 3 ob 1.30 mesto ob 11.30.

Dva spalna voza na progi Beograd—Zagreb. Železni-
ški minister je izdal naredbo, po kateri sta uvrščena na
progi Beograd—Zagreb dva spalna voza od 10. t. m. na-
prej. V smeri Zagreb—Beograd v brzovlaku, ki odhajata
ob 19. in 21. uri, v smeri iz Beograda v Zagreb v brzo-
vlaku, ki odhajata ob 20.10 in 22.05.

Preplaval Savo pri 12 stopinjah C pod ničlo. Sumadi-
nec Jurij Dobrosavljevič se je stavil za 1000 dinarjev, da
bo preplaval na pol zamrznjeno Savo pri Beogradu dva-
krat z ene obale na drugo. Stav je dobil, ker je izvršil po-
gost dne 8. t. m. pred zbranim množtevilnim občinst-
vom. Junak zime je bil pozdravljen od občinstva z velikim
navdušenjem.

Umrla strašne smrti radi opeklin. Vdova svoje-
časnega zagrebskega gledališnega igralca Raškoviča —
Hermine je bila zaposlena s pisanjem pisem. — Ker
je ostra zima, si je potegnila mizo k peči in sedla na
stol s hrbtom proti vratcem peči. Ta vratca so se med
pisanjem odprla, ogenj se je oprijel Hermine krog le-
denj. Bila je tako zatopljena v pisanje, da je začutila
ogonj šele tedaj, ko ji je prigorela obleka do živega. Vsa
prestrašena je planila po koncu in jo ubrala skozi durí.
Pri prestrašenem tekanju se jej je vnela obleka s pla-
menom. Ko so jo rešili, je bila tako opečena, da je po
prevozu v bolnico tamkaj umrla v strašnih mukah na
opeklinah.

Požar povzročil 24 milijonov dinarjev škode. Na prir-
nik Brezmedežne, dne 8. t. m., je izbruhnil ob pol 7. uri
zjutraj požar v mlinu »Emmala« d. d. v Požegi. Ogenj je
uničil celi mlin z vsem inventarjem in blagom. Mlin je bil
opremljen z najboljšimi modernimi stroji, ki so vsi uničeni.
Mlin je predstavljal vrednost 12 milijonov dinarjev in isto
vrednost tudi skladišče. Mlin je bil zavarovan za celotno
škodo 24 milijonov dinarjev. Gasilcem in vojaštvu se ni
posrečilo, da bi bili pogasili ogenj.

Zavrž pri Ptuj. Tukajšnji komandir črnoziške postaje
g. Andrej Bec je bil prestavljen na svoje novo mesto, v
Podčetrtek. Naslednika, ki si je s svojim lepim ravnanjem
s prebivalstvom s svojo nepristranostjo, bljudnostjo in
previčenostjo pridobil srca vseh poštenih obččanov, žela-
mo na njegovem novem mestu srečo in priznanje pred-
stojnikov.

Najlepše božično darilo nudi vsakemu loterija Jugo-
slovske Matice, kje zrebanje se vsi dne 20. t. m.
Dobitni obsegajo dve motorni kolesi in 26 navednih noš-

kih in tanskih koles. Srečke po 10 din. so na prodaj pri
vseh podružnicah Jugoslovske Matice v Sloveniji, v
vseh ljubljanskih trafikah. Tiskovni zadruzi, Matični knji-
garni in pisarni Jugoslovske Matice v Ljubljani, Selen-
burgova ulica 7 II. Izrebanje številke bodo objavljene v
vseh slovenskih dnevnikih. Kdor zadene dobitke, ga lahko
tako dvigne, odnosno se mu ga dostavi po železnici. —
Kdor še nima srečke, naj si jo nabavi najkasneje do dne
15. t. m.

Mnogi ne vedo, da je glavni vzrok mnogih trpljenj in
bolezní alabó negovano in zato občutljivo telo. Ni domi-
ljivost, temveč le izpolnjevanje prirodnega zakona, če negu-
jemo polt in lase. Za racionalno nego telesa slišimo vedno
spet hvaliti: Fellerjevo pravo kevsško Elsa-pomado za
obraz in kožo, Fellerjevo močno Elsa-pomado za lase,
Elsa mila zdravja in lepote, ki ne zahvaljuje svoje pristaše
samo prijetnem vonju, temveč tudi koristnim sestavinam,
ki oplemenjujejo kožo. Elsa mil se dobi 5 vrst: Elsa lilijno
mlečno, glicerinsko, boraksovo, katransko, ter milo za bri-
tje. Za poskušnjo se moreta naročiti 2 lončke pomade za
38 din.; 5 mil za 52 din. že z zavojnino in poštnino pri le-
karnarju Eugenu V. Fellerju, Stubica Donja, Elsatrg 329,
Hrvatska.

Naši celi današnji nakladi je priložena pažnje vredna
priloga znanega Bančnega komandirnega društva A. Rein
i drug v Zagrebu, katero priporočamo našim p. n. čitate-
ljam. Zaradi vseobče poznane serioznosti te tvrdke so sko-

ni vel večji dobitki tega tretjega državne loterije. Primer
400.000 dinar, 300.000 dinar, 80.000 dinar,
60.000 dinar, 40.000 dinar ter premije za en milijon
dinarov bili kupljeni pri naši tvrdki.

Zena in mož, veliko in malo se vesel s tisoč krasnimi
stavami, ki se najdejo v že v pregovor došlim velikem ilu-
strovanem Suttnerjevem ceniku. Na njem se nobeno oko
tako brž ne napasel. Tu se nahajajo ure, dragulji, tepih
nošči, škarje, doze, kresila, godala, razne potrebščine kot
kape, naravnice in velika množina različnih praktičnih
predmetov, po vsaki ceni. Suttnerjev katalog je res veselje
v hiši in naši čitatelji ga dobijo zastonj, ako ga naročijo od
svetovne razposiljalnice H. Suttner v Ljubljani št. 678.

Cel svet se vrti okoli solca — pravo in varno gos-
podinjstvo pa okoli mila »Gazela«.

Borza (Avala). 10. decembra 1925. Zürich zaključ-
ni: Beograd 9.20, Pariz 19.575, London 25.15 in četrti,
Newyork 518.75, Milano 20.88, Praga 15.37 in pol, Wien
73.12 in pol, Budapest 0.0727, Berlin 123.50, Brüssel
23.50, Madrid 74, Amsterdam 208.45, Varšava 61, Bu-
karest 2.375, Sofija 3.775, Atene 6.90. Zagreb devize: Pa-
riz 212 in pol do 216 in pol, London 272.75 do 274.75,
Newyork 56.09 do 56.69, Milano 226.32 do 228.72, Praga
166.40 do 168.40, Wien 7.91 do 8.01, Budapest 0.0795 do
0.0805, Berlin 1338.60 do 1348.60, Zürich 1065 do 1093.

Ker sami hočete —

G. dr. Lajnsiču.

Ko se je pokazal javnosti majhen primer dr. Lajnsi-
ševega postopovanja in stroškovanja, je ta gospod za-
čel naokrog govoriti in je tudi pisal, da ni človeka v
naši državi, ki bi po preobratu doživel toliko razočaranj,
toliko nevaležnosti za svoje delo, kot ravno on. Trdi še
povrh, da je tudi v enoletnem oziru silno trpel, da je »šel
ves prihranjen denar, čela lepa dota njegove žene« itd.
in da je radi tega naravnost vnebovpijoča krivica, če
kritizira kdo njegove stroškovnike.

Ker sam govori o iztrih, zaslugah in o premoženjskih
zadevah,

je to pravo iztrivanje k poglavju, okrog katerega se je
nekad v glavnem sukala njegova senzacionalna pravda
z dr. Pfeiferjem. To je bil pravi ciklus pravi, centum
vsega je pa bil prehranilni urad na okrajnem glavar-
stvu v Mariboru. Iz tožarjenja je izvelik pravzaprav
dr. Lajnsič krajši konec, končala se je pa formalno cela
stvar tako, da so se tožbe unaknile od obeh strani naj-
prej seveda od dr. Lajnsičeve. Ostal je vsled tega tudi
center vseh teh tožb nepojasnjen in še vse polno od-
prtih vprašanj glede prehranilnega urada, kakor tudi
glede premoženjskega stanja g. dr. Lajnsiča, o katerem
sam neprestano govori ali pa nepremišljeno izniva, da
se o njem začne in mora govoriti.

Prehranilni urad

je bil velikanski rezervuar denarja in drugih vrednot,
ki je pa nosil še posebna imena ali pa je razpadal na
posamezne oddelke, kakor begunška akcija, amerikan-
ske podpore, konfiskati, dispozijski fondit itd. Bilo
je to na vsak način veliko in komplicirano področje, a
približno od leta 1917 je vodil vse to sam g. dr. Lajnsič
in njegova sedanja soproga, tedaj blagajničarka, taj-
nica itd. Bilo je še par zaupnikov in posredovalcev, a
vodstvo je bilo izključno v rokah imenovanih in celo te-
daj, ko je bil dr. Lajnsič kot vladni komisar dirigiran
v Mursko Soboto, tako da z okrajnim glavarstvom v
Mariboru ni imel več nobenega posla, si je pridržal ta
referat, kar je uradnikom izrecno povedal, in ga je vo-
dil iz Brekmurja.

Celo začetek prehranilnega urada

je zavil v temo. Enkrat je dr. Lajnsič izjavljal in po-
ročal, da je nastal ta urad že l. 1915, ko mu je tedanji
štajerski namestnik Clary poveril, naj uredi prehranje-
valne razmere v Mariboru in okolici. Po tej izjavi naj
bi nastal prehranilni urad s pomočjo bančnih garancij,
ker delžno namestništvo ni izpolnilo svojih obljub in
je cela stvar ostala na ramah dr. Lajnsiča ter se tudi
obdržala vsled njegovih dobrih zvez in trgovinske spo-
sobnosti. Po drugih izjavah pa naj bi bil ta urad usta-
novljen leta 1916 v glavnem s pomočjo posojil, ki jih je
dal ali oskrbel sam dr. Lajnsič. Bilo kakor bilo, glavno
je pač to, da je ves čas ostalo vse v rokah g. dr. Lajnsi-
ča in da je ta ob takozvani likvidaciji tudi iz tega pre-
hranilnega urada rešil za svoje glavarstvo dispozijski
fond, ki je bil v vsakem oziru edini in edinstven menda
v celi državi. Iz tega fonda so izhajale tudi pri nas brez-
primerne ugodnosti za glavarstvo ali za glavarja, kakor
na primer poseben avto in voz z dvema konjema. Fondi
so tudi omogočili, da se je glavar prav po ceni lahko
kazal velikega patriota in dobrotnika. Naročevali so se
vsi možgi listi, za vsako veselico ali prireditve so se
kupovale vstopnice, ki jih pa drugi uradniki niso niti
videli, delila so se razna darila, krili so se stroški za
množge medkrajevne telefonske razgovore, ob svečanih
prilikah so bile na glavarstvu prav drage takozvane
»zakuske« ali pogostitve in končno bodi še v ilustracijo
omenjeno, da si je dal gospod glavar enkrat popraviti
polne kovčge, ki so se čez noč spremenili v »zaboje za
velikni material«, drugič je pa dal slikati parket v svo-
jih sobah, kar je prišlo na računa »snaženja uradov«.

Kot neomejeni gospodar

tako velikega in kompliciranega premoženjskega urada
je pa dr. Lajnsič čutil potrebo, pripovedovati naokrog,
da je začel vel ko srečo, potem, da mu je veliko bo-

gastvo zapustila neka zaljubljena poljska grofica in še
marsikaj drugega, kar naj bi legaliziralo njegovo več
kot dobro situiranost, ki ne more biti ne v skladu z red-
nimi dohodki in ne s tem, kar bi mu lahko dajali na
razpolago sorodniki. Interesantno bi bilo res doznati,
čemu je g. dr. Lajnsič rabil take bajke in zakaj ni recimo
tožil gospo Drago K.-R. in mnogo drugih, ki so govo-
rili in celo pisali, da ga je ta gospa sicer iz osebnega
ogorčenja 9. oktobra 1917 javno sredi mesta oklofutala,
a mu je pri tem še zabrusila v obraz, da spada v zapor
in ne na prehranilni urad.

Posebno luč

na razne pododseke, oddelke in akcije prehranilnega
urada pa mečejo naslednje izjave: eno je dala kuharica,
ki je služila pri dr. Lajnsiču od februarja 1921 do ju-
lija 1922. Med drugim pravi: »Takrat ni bilo v stano-
vanju živil; sladkor in mast je prinašala gđ. Koberntar
iz kleti, kjer so bile shranjene stvari prehranilnega ura-
da. Kupovala je samo moko, kava, sladkor in mast; se
je pa vedno jemala iz prehranilnega urada. Gospodična
Gusti je bila že takrat gospodinja pri dr. Lajnsiču in je
pošiljala na svoj dom večkrat sladkor, blago, platno in
obleke. Kmetica R. je takrat nosila živila (jajca, smeta-
no in piške) na stanovanje in je mesto denarja preje-
mala za plačilo sladkor in obleke. Gospodinjstvo, zlasti
hrana je bila vedno zelo bogata in bi stalo danes tako
gospodinjstvo gotovo 3 tisoč dinarjev mesečno. Druga
kuharica potrjuje, da se živila, kakor mast, sladkor in
slanina niso kupovala, ampak nosila iz magacina go-
spodarskega urada v Jurčičevi ulici. Pravi, da se je ku-
povalo končno samo sveže meso in zelenjava. Tretja
bivša kuharica pa popisuje, kako se je leta 1922 izka-
zala »božična akcija za revne otroke«: »Blago za božič-
nico za revne šolarje se je shranilo v veliki posvetovalni
dvorani, ki je v zvezi s stanovanjem okrajnega glavar-
ja in sama sem videla, kako je gospodična Gusti nesla
finejše blago iz te dvorane v stanovanje, kjer je dr.
Lajnsič spravil to blago v umivalnik, ki je bil preje
vedno odprt, od tega časa pa vedno zaklenjen. Začetkom
avgusta sem pa videla pri prenašanju ob priliki sna-
ženja stanovanja eno veliko košaro, napolnjeno s tri-
kot srajcami in finejšimi ogrnjači. Videla sem tudi za-
vitek kakih 10 do 15 koz.« — O kmetici R. pravi ta ku-
harica, da je za svoje lificacije dobivala poleg sladkor-
ja toliko oblek, da je lahko oblačila celo svojo rodbino.

Hči uradnega sluga (postreznica) je pa izpovedala,
da je prišel dr. Lajnsič enkrat k njej v kuhinjo ter ji
začel pripovedovati, da je bil v Ljubljani in tam videl
pismo z nalogo izselitve cele družine uradnega sluga.
»Ko sem začela nato jokati, me je potolažil, da je celo
zadevo ugodno rešil, pristavil je pa kot pogoj, da ne
smem niti jaz, niti kdo od naših na kakšno povpraše-
vanje pripovedovati, kaj se je v hiši godilo.«

Pred sodno razpravo

z dr. Pfeiferjem je poslal dr. Lajnsič vsem županom
svojega okraja povabila približno v obliki ženitovanj-
skega ali plesnega vabila, da »polaga veliko važnost na
to, da prisostvujejo obravnavi, ker hoče imeti zavest,
da bo njegova oskrunjena čast v polni meri zopet upo-
stavljena.« Spodaj je še pa stalo po običaju: Das Nicht-
zutreffende ist zu streichen, še posebej: »Ker sem tudi
častni občan tamošnje občine, je še posebna potreba, da
občina zna, da je ta čast neomadeževana.« — Občinski
zastopniki, ki so temu verjeli, pač niso prišli na svoj
račun —

Končno bo imel pa tudi g. dr. Lajnsič še prav slabe
račune, če bo zagovarjal svoje stroškovnike z lamen-
tacijami o »zaslugah in izgubah«. — tgr

Širite „Našo Stražo“!

Ako plješ „BUDDHA“ čaj, vživaš že na zemlji raj! iz Maribora.

Na naslov stanovanjskega sodišča v Mariboru. — Društvo stanovanjskih najemnikov v Mariboru navaja par drastičnih slučajev slabega poslovanja na stanovanjskem sodišču I. stopnje v Mariboru. Nek železničar, ki je izgubil svoje prvotno stanovanje v Lajtersbergu, je dobil nakaznico za stanovanje v Krčevini, a je hišni lastnik vložil priziv proti tej dodelitvi na stanovanjsko sodišče v Zagrebu. Železničarju se je pretilo z deložiranjem in je zato v velikih skrbih povpraševal pri mariborskem stanovanjskem sodišču, kdaj se bo rešil ta priziv, a ker ni dobil pojasnila, se je podal celo v Zagreb, kjer pa pri stanovanjskem sodišču druge stopnje priziva dobrih deset dni po vlogi niso mogli najti in so železničarja poslali nazaj v Maribor, naj še enkrat poizve glede priziva pri mariborskem sodišču. In res, tu se je priziv našel, ker ga sploh niso odposlali. Ubogi železničar bo najbrž pred rešitvijo tako zakasnelega priziva deložiran. Kdo mu bo povrnil stroške in muke? — Navaja se še en slučaj, ko je rekurs tudi par tednov ležal v Mariboru in je prizadela stranka v velikih skrbih tudi intervenirala v Zagrebu. Društvo stanovanjskih najemnikov meni, da bi bilo umestno, da mariborski župan kot delodajalec nastavljenecv stanovanjskega sodišča osobje spremeni, predsedstvo naj se pa briga ter vestno nadzoruje, da se taki slučajji ne bodo več ponavljali. — tgr

Vprašanje na poštno ravnateljstvo. Mnogi se pritožujejo, da je treba včasih pravi dolgo čakati pri oddelkih za vplačevanje. Zgodi se, da je pred okencem zbrana že cela gruča — uradnica ali uradnik pa še vedno nekaj računa in računa. Na vprašanje, kako to, so nekateri dobili za odgovor, da imajo uradniki naredbo sproti izgotavljanju vse vplačilne pole ali sezname. Če je ena stran ali tiskovina za vpisovanje kaznivih ali položnih polna, jo je treba baje takoj izgotoviti — sumirati ne glede nato, ali stranke čakajo ali ne. — Vprašanje: Ali je res izdana taka naredba in pri tem še v takem smislu, da ni treba nobene obzirnosti do strank? — Če ni tako, bo menda to zadostovalo, da take in podobne pritožbe prenehajo, če bi pa minister res izdal tako naredbo, potem bi se pa tudi od našega uradništva in naših uradov moralo nekaj prispevati k potrebnemu pouku g. ministra, da stranke in ljudstvo ni radi uradov, ampak uradi redi ljudstva. — tgr

Proti glavni tobačni zalogi v Mariboru se sliši vedno več pritožb. Da ne bo pomoči, bodi povedano, da glavne tobačne zaloge že davno nimata več invalida gg. Gnus in Geč na Glavnem trgu, ampak da je glavna zaloga na Slomškovem trgu, baje v lastništvu nekega beograjskega zakupnika. Glavna zaloga ima tudi pravico razprodaje na drobno in ko glavni založnik večino ma-

riborskih trafik dotira, kakor že večkrat omenjeno, z onimi škandaloznimi Vardar-cigaretami (zalepljenimi) iz Vardara — menda radi cenejšega transporta — pa zna za sebe in za nekatere svoje posebne odjemalce oskrbeti tudi boljše tobačne izdelke in med njimi tudi stalno takozvane „prešane“, mnogo boljše Vardar-cigarete. Posledica tega se kaže v tem, da rapidno pada promet pri onih trafikah, ki dobivajo od glavne zaloge redno slab tobak in slabe cigarete. To je vse obsodbe vredna krivica in brezobzirnost ne samo do konsumentov, ampak tudi do večine trafikantov. — tgr

V proslavo 125. letnice Prešernovega rojstva se vrši danes zvečer ob 8. uri v dvorani Zadrugne gospodarske banke Prešernov večer. Govori znani slovenski pisatelj dr. Jože Debevec iz Ljubljane. Govor pojasnjujejo skioptične slike iz Prešernovega življenja. Vabimo vse brez razlike k obilni udeležbi. Dvorana bo kurjena. — Proselna zveza v Mariboru.

Premijera „Sumljive osebe“ v Narodnem gledališču. V kratkem se vrši v Narodnem gledališču premijera Nušičeve komedije „Sumljiva oseba“. Branislav Nušič se je nam prikupil s svojimi komedijami v katerih s silno jedko satiro siba nezdrave razmere. V „Sumljivi osebi“ si je privoščil korumpirano in neuko uradništvo raznih srezkih poglavarjev. V treh dejanjih komedije polne silno komičnih zapletitijev, pri katerih pridejo gledalci sigurno na svoj račun, nam plastično pred očmi primitivne razmere, ki so nekdanje vladale v provincijalnih uradih. V osebah kepečona Jerotija, obeh srezkih pisarjev, vedno pijanega Žike, lakomnega in zvitega Vičca naslikajo značaje, katere čestokrat srečamo še tudi danes. Režijo vodi g. Železnik. Sodelujejo: gospa Pakšekova, gospa Savinova, gospodje: Grom, Rasberger, Pirnat, P. Kovič, Urvalek, Železnik, Harastovič, Tovornik, Tomašič in Kiz.

Gostovanje gospe Pavle Lovšetove v operi „Gorenjski slavček“. V najkrajšem času se vrši gostovanje je znanje, izvrstne prve sopranistke ljubljanske opere v vlogi Minke. Ker bo takrat gotovo velik naval na blagajno, opozarjamo že sedaj občinstvo na to, da si pravočasno preskrbi vstopnice.

Narodno gledališče. Repertoar. Danes, petek, dne 11. decembra: Zaprt. — Sobota, dne 12. decembra, ob 20. uri: „Sumljiva oseba“, ab. B. premijera.

Smučarski tečaj na Pohorju. Mariborska podružnica SPD v Mariboru priredi z zimsko športnim oddelkom SSK Maribor za božične praznike od 24. decembra 1925 do približno 2. januarja 1926 pri Mariborski koči na Pohorju (1080 m) l. smučarski tečaj za začetnike kakor tudi za že izveščane smučarje in to za žlane, kakor tudi za nečlane. Tečaj vodi brezplačno znani smučarski strokovnjak g. Rudolf Badjura iz Ljubljane. — Kompletna oskrba s prenočitvami in kurjavo stane za udeležence tega tečaja približno 50 dnevno. Reflektanti se naj pisмено javijo najkasneje do 18. decembra 1925 pri Mariborski podružnici SPD v Mariboru.

Kam gremo v nedeljo? Tretjo adventno nedeljo gremo v društveno dvorano Katoliške omladine, kjer se vrši točno ob pol šestih zvečer nad vse poducljiva predstava: „Kjer je ljubezen, tam je Bog“. Če je že na praz-

nik brez posebne agitacije občinstvo napolnilo dvorano, v kolikor boljše bo v nedeljo, ko se je že občinstvo pričelo o poducljivosti te prelepe igre. Naj torej nihče ne zamudi priti ta dan v nadvrse delavno društvo Katoliške omladine. — Med odmorom svira društvena godba na lok. Na svidenjel. — Odbor.

Otroška neprevidnost. V bolnico je prepeljal večeraj mariborski rešilni oddelk iz Bistrice 4 letnega delavskega otroka Jakoba Kost. Mali se je igral v kuhinji pri štedilniku ter prevrnil po sebi lonec vrele vode. Zadožil je zelo težke opekline.

Ruska serija predavanj v Ljudski univerzi. S predavanjem g. dr. M. Kovačiča o Ivanu Canjarju se je v sredo, dne 9. t. m., zaključila serija „iz slovenskega kulturnega sveta“. Tej lepo zadroženi in zelo uspešni seriji se bo pridružil vrsta predavanj o Rusiji in o Rusih. Bolj kot kedaj poprej se danes ves svet zanima za Ruse. Tem bolj se moramo zanimati mi, ki nas vežejo z ruskim narodom ožje vezi. Ruska serija bo obsegala več lepih predavanj, če le mogoče, tudi kako rusko glasbeno prireditve. Vodstvo Ljudske univerze je dobilo tudi skioptične slike, tako da bodo predavanja še bolj zanimiva. V petek, dne 11. dec., bo prvo predavanje. Znani umetnostni predavatelj Ljudske univerze g. konzervator dr. Stelč iz Ljubljane bo predaval o ruski umetnosti (z mnogimi skioptičnimi slikami). V ponedeljek, dne 15. t. m., pa bo predaval g. B. Borko o ruski duši. Predavatelj bo s kratkimi potezami naznačil, kako se razodeva individualnost ruskega naroda v njegovem narodnem življenju, v literaturi, umetnosti, filozofiji in verstvu. Pokazal bo, v čem se razlikuje Rusija od Evrope in kakšna globoka načela razdvajajo ruski narod v pristaše evropskizacije in pristaše zblizanja z orientalskimi narodi in njih duševnostjo. Nato sledijo predavanja o ruskih pokrajinah, o Tolstoju itd. O njih bomo še na tem mestu sporočali kaj več.

LISTEK.

Mali svet naših očetov.

Romaš troh delih. Spisal Antonio Fogazzaro.
Prevod iz italijanskeine.

Luiza Francu.

Oria, 12. septembra 1885.

Po krivdi cenjenega gospoda Ismaela, smo morali dolgo čakati na Tvoje zadnje pismo. Namesto da bi iz Lugana prišel v Orio, je šel v Caprino k nekaterim svojim prijateljem zapadnih oblasti. Praznovali so v kleti Scarselona zavzetje Sebastopola. Tam je spil nekaj „požirkov“, potem se je vrnil v Lugano, kjer je vsled par drugih „požirkov“ do srede spal kot polh. Pozabil Ti je tudi poslati mazilo za čevlje in tako moraš čakati nanj en teden, ali pa, če ga nimaš več, mnogo dražje plačati v Torinu. Zelo mi je žal, da se je to zgodilo.

SEJA MARIBORSKEGA OBČINSKEGA SVETA. Poročila župana.

V upravni odbor mestne hranilnice se izvoli mesto umrlega Voglarja trgovca g. Ferdo Pinter. — Nemški občinski svetniki so vložili predlog, da doseže občina za svoja posojila znižane obresti pri mestni hranilnici in denarnih zavodih. Gospod župan pojasni, da je občina že storila potrebne korake. — Obč. svetnik Bahun protestira proti sklicanju seje IV. odseka za preteklo nedeljo, češ, da od njihovega kluba ni bilo nobenega pri seji. G. župan omeni, da nima on nobene ingerence na sklicevanje odsekovih sej, kojih datum določi predsednik. Dr. Jerovšek pouči Bahuna, da ni nikjer prepovedano sklicevati seje odsekov na nedeljo. Bahun naj raje ostane doma, pa se bo lahko udeležil seje, četudi bo sklicana na nedeljo. — Obč. svetnik Ošlak (socialist) interpelira župana, da li mu je znan slučaj špeharja Finguša, kojemu je zaplenil živinozdravnik pokvarjeno meso, toda na pritisk nekih poslancev mu je meso zopet vrnil in občina mu je dovolila še nadalje dovažati meso na trg. Gospod župan odgovarja, da je občina v tem slučaju postopala pravilno in malo drugače, kot je povedal gospod Ošlak. Meso se je Fingušu v resnici zaplenilo, vrnilo se mu pa nikakor ni, špehar je bil prijavljen državnemu pravdnistvu, ter obsojen na globo, mestna občina pa mu je odvezala pravico dovažati in prodajati na trgu meso. Predno pa je Finguš dobil odlok občine, je zaklal nekaj svinj ter jih pripeljal v Maribor, kjer je šele izvedel, da jih ne sme prodati. — Prosil je nato župana, ki mu je v sporazumu z magistratnim ravnateljem in tržnim nadzornikom dovolil za enkrat prodati zaklane svinje, v bodoče seveda prepoved velja.

Poročila odsekov.

I. odsek (poroč. g. dr. Juvan): Narodna banka se pritožuje radi odmere gostastine, češ, da ni to v njenih statutih in tudi država ne pobira nobenega najemninskega davka. Pritožba se zavrne. — Mestno električno podjetje ima v Krčevini nekatere terjatve za priklop električnega toka in likalnice, stranke se pa branijo dolžne svote plačati. Obč. svet dovoli električnemu podjetju da te zneske iztirja. — Zavrne se prošnja tyrdke Marini za graditev avtogaraže na voglu Tržajške ceste in prošnja Franca Skoka, ki bi si na Kralja Petra trgu rad poleg mosta postavil barako za branjarjo. — Glede elektrifikacije kolonije se mora gosp. župan pogajati z drž. železnico, da se ugotovijo pogoji, pod katerimi bi se vpeljava izvršila. Socialisti, ki so ta predlog sročas vložili, so mnenja, da so pogajanja nepotrebna, g. župan pa pojasni, da občine ne more siliti države, da se kolonija elektrificira, saj je svojčas južna železnica celo zavrnila predlog občine, da bi se tu napeljal vodovod in izvršila kanalizacija. — Odboritev pogodbe občine z g. Rogličem o prevzemu mestnega kina. Gospod poročevalec prečita pogodbo, ki socialiste močno razočara. Ze cele mesece so govorili o tej pogodbi in o nekaki korupciji, sedaj pa se vidi, da so se močno vžalili.

Gospod Roglič je nastavljen od občine kot poslovođa mestnega kina, upravo vrši neodvisno, prevzeli je moral stroške adaptacije ter plača občini mesečno 5000 dinarjev najemnine. Pogodba traja 6 let; varnostna kavčija, katero je moral gospod Roglič položiti, znaša 20 tisoč dinarjev in zapade v slučaju, da ne bi g. Roglič pogojev izvrševal. Računovodstvo vodi mestna občina. Socialisti nekoliko iz navade ugovarjajo, končno pa se pogodba sprejme.

II. odsek (poroč. g. Stabej): Marijanišče (zavod za brezposelne služkinje) prosi za podporo, ker se nahaja brez sredstev, stroške pa ima zelo velike. Občina prispeva 3500 dinarjev za plačevanje najemnine za društvene prostore.

III. odsek (poroč. g. dr. Kac): Invalidu Francu Kópina se dovoli postaviti paviljon za trafiko poleg drž. mosta na Kralja Petra trgu. — Odbije se prošnja Marije Hevar, ki prosi, da se ji dovoli postaviti paviljon za trafiko na oglu Aleksandrove in Cafeve ulice. — Na dnevnem redu je tudi predlog g. župana dr. Leskovarja o novi gradbeni akciji, h kateri bi se pritegnil tudi mali kapital. G. župan priporoča v svojem predlogu, da bi občina sporazumno s privatniki zgradila stanovanjske hiše; privatniki bi prispevali gotove svote, zato bi pa postalo stanovanje njihova last. Socialisti zopet ugovarjajo temu predlogu ter priporočajo svojo staro pesem: država naj zida. Gospod župan omeni, da bo itak občina na pomlad gradila 1—2 veliki stanovanjski hiši, po njegovem predlogu bi se pa moglo misliti še na nadaljevanje gradbene akcije, ker bi se privatni kapital dobil lahko na razpolago. V občino bi ljudje imeli večje zaupanje, kot v razne gradbene zadruge. Predlog se izroči odseku ter preide na razpravo z ostalimi stanovanjskimi zadevami.

IV. odsek (poroč. g. dr. Jerovšek): Odsek predlaga, da kupi občina Copettijevo posestvo poleg artilerijske vojašnice v izmeri 19 tisoč kv. metrov; cena je 175 tisoč dinarjev — za 1 kv. meter okrog 9 dinarjev. Copetti je svoje posestvo že opetovano ponujal na prodaj; ker sedaj zahteva primerno ceno, se nakup odobri.

Zamenjava pokopališč.

Mnogo razburjenja in obsirne, zelo nestvarne debate je vzbudil predlog poročevalca dr. Jerovškega, o zamenjavi občinskega pokopališča na Pobrežju za mestno pokopališče pri Ljudskem vrtu. Stvar je sledeča: Mestno pokopališče na Pobrežju je zelo zanemarjeno, manjka mu ograja in je tudi premajhno. Oblast zahteva letos, da se mora pokopališče ograditi, za kar predvideva novi proračun 400.000 D. V primeri s to ogromno svoto, kojo bi morala občina investirati za povečanje in popravilo, pa je dohodek malenkosten, znaša letno okrog 24 tisoč dinarjev. Pokopališče meri 44.311 kv. metrov in strokovnjaki cenijo kvadratni meter na 6 D, kar je vsekakor za tisti svet loke preveč. Občina bi potrebovala tisti četverkot, ki leži pred županijskim pokopališčem v mestu, a cerkev tega sveta ne proda, ampak je pripravljena, ga samo zamenjati za pobojsko občinsko pokopališče, na katerem bi rada napravila končno red, svoje

dosedanje pokopališče v mestu v Strossmajerjevi ulici s pripadajočim zemljiščem izven pokopališča. Celi svet meri 33 tisoč kv. metrov ter je precejeno 1 kv. meter na 50 D, odnošno na 10 D. Kot pogoj stavi župnja, da se pusti pokopališče še 10 let v dosedanjem stanju, potem pa se 40 let lahko uporablja samo kot park. Ponudba je za občino vsekako ugodna, zlasti iz gospodarskega stališča, ker bi tako po ceni prišla do velikega zemljišča, ki leži skoro v centru mesta.

Debata o tem predlogu je pokazala, da se večina obč. svetnikov ne zaveda, da je prva njihova dolžnost skrbeti za gospodarsko keriat občine, ne pa, da se posvetovalna dvorana porablja za avobodomiselna izpade proti Cerkvi. Samo s cerkvijo imeti nič opravka, pa magari bi prinesel občini še take koristi, to je bil glavni tenor vseh izjavljanih nasprotnikov zamenjave. V neumnih svobodomiselnih izbruhih so se odlikovali posebno socialisti, zlasti gospod Ošlak in gospod Bahun, pomagala jim je previdno tudi pešica radikalov; bolj previdni so bili gg. demokrati. Pod župan g. Lipold se je krčevito trudil dokazati, da bi zamenjava občino gospodarsko oškodovala. Njegovi argumenti pa so slabo držali. Stvarno je govoril nemški obč. svetnik g. Pfiemer, ki je izjavil, da je njegov klub za zamenjavo. Na predlog gospoda Bahuna se določi tajno glasovanje, do katerega pa ni prišlo, ker je gospod dr. Lipold predlagal spreminjevalni predlog, da se stvar izroči še enkrat odseku. Za ta predlog so glasovali za tem socialisti, komunisti in radikali; demokratje in narodni socialisti. Z 18 proti 17 glasovom je bil predlog sprejet.

Gostaščina pri novih stavbah znaša 13 odstotkov od najemnine. Ta sklep velja splošno za vse nove stanovanjske stavbe. — Dolg mestne plinarne v iznosu 320 tisoč dinarjev, kojega je napravila na račun cenejše dobave plina občini, se povrne.

Mestnemu električnemu podjetju se računa uporaba sveto mesto 250 tisoč — 500 tisoč dinarjev. Socialisti so seveda zopet proti, dasi se bo denar porabil za zidanje hiš. Po stari navadi priporočajo zopet nove davke. — Mestno knjigovodstvo predlaga, da bi samo pobiralo občinske doliade. Davkarija jih ne izplačuje. — Mestni fizikat rabi razne medikamente in se dovoli za nabavo teh 6325 D. — Za občino se nabavi tiskalni stroj „Rotor“ za 18 tisoč dinarjev. — Zavarovalnina mestnega električnega podjetja, ki je dosedaj znašala 2 milijona dinarjev, se zviša in skuša se naj zavarovati podjetje pri kakem domačem zavodu. — Predlog hišnih posestnikov o znižanju stan. doklad, o izvozu smeti na občinske stroške, o pobiranju stan. doklad od strank samih, se izroči odseku. — Končno sprejme obč. svet dva predloga, in sicer provizorij do 1. februarja 1926, dokler ne bo pod streho novi proračun in da se razpiše na tečaj za skice in načrte novih stan. hiš, katere prične občina graditi na spomlad.

Dnevni red javne seje je bil s tem izčrpan, na kar se je vršila tajna seja.

Denar

Je od nekega časa postal redek. Vedno težje postaja pridobivati si ga. Ali življenje primorava vsakega na borbo za obstanek in kdor hoče v tej borbi zmagati, mora biti zdrav.

Ce Ti je ponudil Dina, da spišes kak članek o gledališču, toliko boljše. Boš vsaj lahko slišal zastoj nekoliko godbe. Sicer pa sem tudi jaz istega mnenja kakor vaš »bojeviti konj«, da bi morali omejiti italijansko glasbo na bohen. Kar se tiče zadeve Valle Intelvi, pohvalim Tvojo previdnost. Bila pa je tako velika, da ne vem gotovo, ali sem Te prav razumela. Razumela sem stvar tako: Če se hoče v slučaju vojne dvigniti gibanje za hrbotom naših tlačiteljev, je potrebno nekaj zanesljivih oseb, katerim bi se pošiljala ugodna poročila ali naravnost iz Torina, ali pa potom odbora v Comu. Na vsak način bom šla jutri sama v Gornji Pellio, kjer biva neki zdravnik, ki je velik in zelo zanesljiv prijatelj V. a. Govorila bom z njim. Radi one strgane podloge nikar ne tuguji. Prinesi suknjo, kadar boš šel v Lugano. Poskrbela bom za to, in obljubljam Ti, da bom dala v rokave svilen podlogo. Imam namreč neko krilo, o katerem mi je moja mati povedala, da je prišlo v prejšnjem stoletju iz Affaitatijske hiše v Ribero, rumeno krilo z rdečimi rožami, ki ga ne bi nikdar nosila ne jaz, ne Ombretta.

Ombretta se počuti zelo dobro. V treh dneh, odkar je pojenjala vročino, je dobila zopet svojo barvo. Danes zjutraj sem jo začela učiti brati po Lambruschinjevi metodi.

V naši hiši se vse spreminja in napreduje! Ta usoda je zadela včeraj staro tombolo, v tiho, vendar očito Cijino žalost. Zrtvovala sem jo v to, da sem izrezala iz nje razen pet ploskev za samoglasnike, še nekaj večjih ploskev, na katere sem narisala, — kakor si lahko misliš, — sonce, luno, psa, vola itd. Marija se je dovolj hitro naučila samoglasnike. Medtem ko sem jo učila, je vstopil stric Peter in vzkliknil »ojmene!« Potem je kljub mojim ugovorom zelo pomiloval Marijo. Ona pa je odgovorila, da se zato uči, da bo pisala očku. »Pisati očku«, to je njena trdna misel. In če bi ji pustila, naj piše, da bi jo držala za roko, mislim, da bi izgubila glavno ostrogo, ki se je lahko poslužim pri tem, ko jo učim brati. Ve namreč, da se mora preje naučiti brati, če hoče pisati. Ljubezen do Tebe se javlja pri njej vedno kot neka mešanica z lastno ljubeznijo. Vedno govori tako, kot da bi bila neka potreba, ne njena, temveč Tvoja, moja, celega sveta, da Ombretta Pipi piše očetu. Te dni me je slišala, da sem karala Veroniko, ker ima to grdo navado, da meče iz kuhinje pomije na rožicevec, ki zato slabo uspeva. Spominila sem Veroniko seveda na to, kako ljub je bil Tebi rožicevec. Marija jo je slišala, da je sama pri sebi mrmrala nad plogim rožicevcem, ki dela v kuhinji senco, ter želela, da bi usahnil. »Molči!« ji je ukazala Marija z neverjetno odločnostjo. »Poslala te bom proč, če ne boš molčala.« Veronika ji je ostro odgovorila in Marija je začela jokati. Slišala sem in tekla tja. »Čemu jokaš?« »Zato, ker Veronika zmerja očetovo drevo.« — Moral bi videti njen razsrjeni obrazek! Sedaj čuva ona rožicevec. Nikdar ne gre proč, ne da bi napravila Veroniki pridigo. Tako važen obraz dela, kot da bi bilo izročeno njej v varstvo rožicevevo življenje. Vsako jutro, ko gre na vrt, teče k njemu in vpraša: »Ali ti je dobro, drevo?« Danes je pretočila mnogo solz, ker je brila burja in pripogibala rožicevec. In ko mu je stavila običajno vprašanje, sem ji rekla: »Ali ne vidiš, da rožicevcu ni dobro? Ali ne vidiš, da pravi »ne«?« Pozneje me je vprašala, če bo tudi rožicevec prišel v nebesa, ko bo umrl. Odgovorila sem ji, da rožicevec ne bo mogel priti v nebesa, ker draži Veroniko s tem, da pošilja senco v kuhinjo. Zalostna je molčala.

Stric Peter je sedaj že popolnoma potolažen radi izgube svojega očesa. Pravi, da je podoben oltarju, na katerem se mašuje in je strežnik med zadnjim evangelijem ugasnil eno izmed dveh sveč. Po kosilu se pogovarjata na verandi on in Marija brez konca in kraja. Pogovorov ne prekinja več Mississipi, ki je sedaj že pozabljen. Stric ji pripoveduje toliko starodavnih stvari, ki jih niti meni nikoli ni povedal. Jaz ne grem tedaj na verando, ker se mi zdi, da se raje razgovarja samo z deklico. Zelo rada se imata, toda nikdar se ne poljubujeta in ljubkujeta, ali vsaj malokdaj, kot da bi bila Marija že čisto odrasla.

13. september.

Danes zjutraj sem vzela s seboj Veronikino sestro Leu, ki je slabokrvna ter jo peljala k zdravniku v Pellin vprašat za svet; razumeš! Dve in pol ure sva rabile do Ostena. Ti bi z navdušenjem užival lepoto pokrajine in jutra. Jaz pa sem bila očarana samo za trenutek pri starih kostanjih Gornjega Pellia. Če se obrneš, da pogledaš v dolino, se odpre v v ozdaju tega velikega zelenega tujaka pogled na Porlezze in košček jezera. majhna čaša žive vode, ki je tudi zelena. Ali se spominjaš, da smo tam doli skupaj zajtrkovali, ko sem bila še dekle in da je Ester nekaj zapazila, ko si mi govoril o moji materi?

Našla sem svojega zdravnika pri vodnjaku »Pell soras«, kakor očaka sredi ovč. Najpreje je preiskal Leu in potem, ko je ta odšla, sva govorili. Ni vedel, da si v Torinu. Ze pri samem imenu Torina me je zgrabil in stisnil roke, kakor da bi bila žena onega, ki je v Torinu, že neke posebne vrste junakinja. Ker dopisujem s Torinom je mislil, da imam Cavourjev načrt v enem, in Napoleonov v drugem žepu. Tako zagrizen bonapartist je, da mu »i vseč angleška zveza in pravi »nevesti

svež in uporen. Zatorej uporabljamo pri utrujenosti, onemoglosti, nerozi in vsled tega povzročenem nespauju Fellerov blagodišeči »Elsaflujd«, ki osvežuje, krepi mišice in živce, lajša bolečine. Kot nam vedno iznova potrjujejo, Fellerov Elsaflujd tudi pri močnih reumatičnih bolečinah izvrstno deluje. Dober kosmetikum. Močnejši, štedljivejši in boljšega delovanja kot francosko žganje, 6 dvojnatih

Albion. Sicer pa je trdno prepričan, da bo spomladi vojna in ni mu bilo vseč, ko sem omenila, da je to še dvomljivo; zdi se mi, da me je potem kar manj občudoval. Kar se tiče »ela v pravem trenutku, pravi, da bi se dali v Vall' Intelir raztrgati na kosce, če bi bilo potrebno, »kakor mi«. Govori namreč vedno v množini. Ne izgleda, da bi bil bahač. Ko je govoril o tem, da bi imeli s Hrvati opraviti, je postal bolj rdeč kot srčni as ter se je ves tresel kakor policijski pes, če se mu pokaže košček kruha. »Brento imamo tudi še na dolgu«, mi je rekel. Veš, maščevati morajo Brento, ki so ga ustrelili Avstrijci. Skratka, če ne bi bila naloga ob izbruhu vojne, da osvobodim gospo Pepino in vržem njenega Carlascia lipanom, tedaj bi šla z veseljem v boj skupaj z doktorjem iz Pellie.

Ob treh sva se vrnila. Stric je igral tarok z župnikom, s Pasottijem in z gospodom Giacomom. Župnik je imel »Gazzetta Ticinese« in govorili so mnogo o Sebastopolu. Razume se, da je bil Pasotti zelo srdit, kakor vsi nemčurji. Gospod Giacomo pa je bil poln nežnosti do svojega opankarja in župnik je predlagal, naj spišejo steklenico na zdravje opankarja. Stric Peter ga je nato vprašal, ali ga ni sram, da on, duhovnik, slavi opankarjeve zmage. »Bilo mu je samo za pijačo«, je mrmral župnik. »Dobro, da vam ni za nič drugega«, je odgovoril stric. In ker je župnik še bolj mrmral, mu je stric govoril učeno razpravo o lombardskih narečjih, da bi ga potolažil. Zaključil je: »Nič ni, prav nič ni, prav nič ni.«

14. september.

Mislim, da Pasotti ne bo več prišel v našo hišo. Zal mi je radi te uboge Barbare, ker mislim, da tudi ne bo več smela priti k nam. Toda ne obžalujem tega, kar sem storila.

Krojači in šivilje! Kroje (šnite), kakoršne želite, za dame, gospode in otroke izdeluje in razpošilja: Knafelj Al., strokovni učitelj za krojaštvo, Ljubljana, Križevniška ulica 2. 598

Kavarna »Evropa«, čez cesto od kolodvora, dnevno koncert, vsi časopisi na razpolago, dobre pijače, postrežba točna. Se priporoča! — Za Jos. Cizela — Gabro Vajjak. 519

Premog iz svojega premogokopa pri Veliki Nedelji prodaja Slovenska premogokopna družba z o. z. v Ljubljani, Wolfova ulica št. 1-1. 107

Ivan Kovacic, Maribor,
Koroška cesta št. 10

nasproti Cirilove tiskarne

priporoča svojo veliko zalogo raznovrstnega steklenega in porcelanastega blaga.

Lepa izbira primernih božičnih in novoletnih daril.

Steklarska delavnica.

Najnižje cene in solidna postrežba.

Edina slovenska tvrdka te stroke v Mariboru.

Dr. Oetker-je i
izdelki za kuho

Prašek za pecivo Prašek za puding
Vanilin sladkor Zmes za kolače

ne smejo manjkati v nobenem gospodinjstvu.

Dobijo se povsod in v glavni zalogi

Jož. Reich, Maribor.

Knjiga receptov na željo brezplačno
in poštne prosto.

Božična in novoletna darila

V veliki izbiri in po zmernih cenah pri

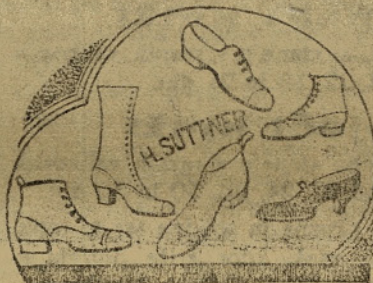
Ivan Kravos, Maribor,
Aleksandrova cesta 13

ali 2 veliki specialni steklenici za 63 din., 12 dvojnatih ali 4 velike specialne steklenice za 99 din., 36 dvojnatih ali 12 velikih specialnih steklenic za 250 din., že obenem z zabojem in poštino razpošilja po povzetju ali proti vnaprej poslanem denarju lekarnar Eugen V. Feller v Stubi Donji, Elsatrg 329, Hrvatska. — Posamezne steklenice Elsafluja po 10 din. v lekarnah in sorodnih trgovinah.

Ze nekaj časa prav natančno ve, da si v Torinu, kakor vedo tukaj vsi. Govoril je o tem tudi s carnikom. Povedala mi je to Marija Pon, ki je stala pri kapelici Romit, ter ju slišala, da sta se pogovarjala ko sta šla z Gornjega Albogasia. Ko pa je prišel k nam, se je vedno delal, kot da ničesar ne ve in je vedno izpraševal po Tebi z ono običajno prisiljeno skrbjo in prijateljskim. Danes me je dobil samo na vrtu, vprašal me je, koliko časa boš še odsoten in če si sedaj v Milanu. Kratko sem odgovorila, da se čudim njegovemu vprašanju. Prebledel je. »Zakaj?« je rekel. »Zato, ker govorite okoli, da je Franco čisto neke druge.« Postal je zmeden, ugovarjal je in se jezil. »Ne ugovarjajte, sem rekla, saj je vseeno. Saj vem. Sicer pa se počuti Franco prav dobro, kjer je. Lahko poveste to komur hočete.« »Vi me žalite!« je rekel. Nisem dolgo pomislala in sem rekla: »Četudi!« Takoj je odšel, ne da bi me pozdravil, temen kot pikov as, če že rabim te primere. Prepričana sem, da bo še nocoj šel v Cressogno. (Dalje prihodnjic.)

ARGUS je naš najboljši domači obveščevalni zavod
ARGUS ima v vseh mestih zanesljive poverjenike
ARGUS daje obvestila o vsem, posebno pa o stanju denarnih zavodov, trgovsko-industrijskih podvzetjih in zasebnih oseb
ARGUS-ove informacije so vedno točne, izčrpne in hitre
ARGUS se nahaja v Vuka Karadžića ul.11, Beograd
ARGUS-ov telefon: 6-25, brzojavni naslov: Argus

Neuničljivo obuv!

je Suttnerjevo obnavalo, vsak čevlji pristaja kot umerjen. Izdelano je iz dobrega usaja, upogljivo, elegantno, moderno in trajno. Velika izbira modnih in ženskih čevljev, polce ljev in sandal. V velikem ilustriranem divot ceniku svetovne trditve H. Suttner v Ljubljani št. 678 boste našli mnogo praktičnih potrebščin, ki Vas bodo zanimala. D bte ga brezplačno. Naročila brez vsakega rizika, ker Vam se nepoštetno takoj zamenja.

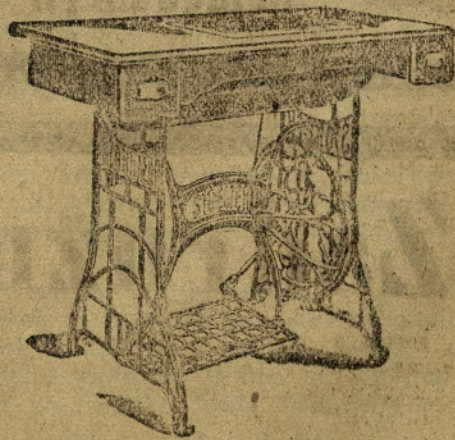
Za Božič

priporoča svojo zalogo v galanteriji, igračkah, gospodarskih in kuhinjskih posodah po zelo nizkih cenah

JOSIP MLINARIČ, MARIBOR, GLAVNI TRG STEV. 17.

Pri nakupu od 100 din. 5% rabata.

Najpopolnejši
Stowar šivalni stroj

s pogreznjivim transporterjem (glabeljco). Z odnosnim premikom, je pripravljen za šepanje, vezerje ali šivanje.

LIJUDOVIK BARAGA, Ljubljana,
S-lenburgova ulica 6/1.

Vozni red

veljaven od 15. oktobra je izšel v Tiskarni sv Cirila.
Cena 1.50 D.

Velepražarna kave **Meznarič Rado, Maribor,** Glavni trg št. 21.

Trgovci, zahtevajte pr nudbel

Da izborne kvalitete Vam priporočamo nabaviti si za jesen in zimo

KARO-čevlje

Lastne delavnice — solidne cene.

MARIBOR, Koroška cesta št. 19.

Le najboljše je najceneje.

Priporoča se

Tiskarna sv. Cirila v Mariboru

Za poljske križe

si mnogi želijo Kristusove podobe (korpuse). Da ustreže ljudem, jih je oskrbela Tiskarna sv. Cirila v Mariboru, kjer se dobijo po sledečih cenah: 65 cm veliki po 550 din., 75 cm veliki po 600 din., 80 cm veliki po 700 in 800 din., 90 cm veliki po 800 din., 100 cm veliki po 950 din. in po 1280 din., 120 cm veliki po 1700 din.

Stenski križi

z leseno podobo (korpusom) stanejo: Velikost 20 cm po 42 in 77 din., 25 cm po 55 in 90 din., 30 cm po 77 in 100 din., 35 cm po 96 in 115 din., 40 cm po 140 din.

Stenski križi

s kovinasto podobo stanejo v raznih velikostih po 4, 12, 18 in 24 din.

Stoječi križi

s kovinasto podobo stanejo v raznih velikostih in izpeljavah po 22, 24, 28, 30 in 36 din. Izpeljava je zelo okusna in solidna ter se toplo priporoča, da si vsak, kdor križe potrebuje, iste kupi v Tiskarni sv. Cirila v Mariboru.

VOLTA

DOMAČA
ZARNIKA

TOVARNA
VOLTA D.D.
MARIBOR

SALAMA

prvo vrstna
novo biago
povsem zrela

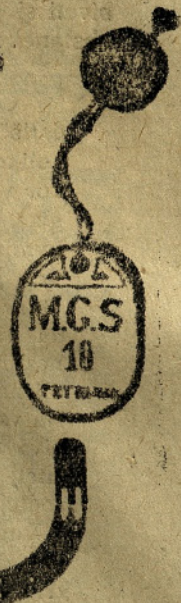
se dobi povsod.

Prva hrvatska tvornica salame,
prek: jenega mesa in masti

M. Gavrilović & sin. d. d.
Petrinja.

Zastopstvo za Maribor in
okolico:

FRANC RAINER
Maribor.

POPRAVILA

MEHNIK IVAN LEGAT

Specialist za pisarniške stroje

MARIBOR

samo Vetrinjska ulica 30.

Telefon št. 434.

Inserirajte!

Poslušaj,

bebica moja!

Da je perilo lepo bleščeče in
ima prijeten vonj, se mora
prati vedno le z »GAZELA«
milom, ki je najboljši do-
mači izdelek.

GAZELA MILO

Denar naložite

najboljše in najvarnejše

pri

Spodnještajerski ljudski posojilnici v Mariboru,

Stolna ulica št. 6

P. Z. & D. Z.,

Stolna ulica št. 6

ki obrestuje hranilne vloge po

najugodnejši obrestni meri.

Edino najboljši

šivalni stroji in kolesa so le

Josip Petelinc-a
Ljubljana

(blizu Prešernovega spomenika ob vodi)

znamke **Grizner, Phönix in Adler**

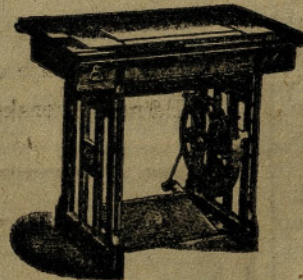
za rodbinsko, obrtno in industrijsko rabo.

Istotam najboljši švicarski pletilni stroji znamke »Dubied«

Potik v vezenju in krpanju brezplečen.

Večletna garancija.

Delavnica na razpolago.

Telefon 913

Zadružna gospodarska banka d. d.,

Podružnica v Mariboru.

V lastni, novozgrajeni palači, Aleksandrova cesta 6, pred frančiškansko cerkvijo.
Izvršuje vse bančne posle najkulantneje! — Najvišje obrestovanje vlog na knjižice in v tek. računu.

Pooblaščen prodajalec srečk državne razr. loterije.